

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „aplicații telematice pentru serviciile de călători” al sistemului feroviar

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „aplicații telematice pentru serviciile de călători” al sistemului feroviar a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de ordin este elaborat în temeiul pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 725/2024 cu privire la aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar, prin care se prevede expres că, *până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, specificațiile tehnice de interoperabilitate se aprobă de organul central de specialitate în domeniul transportului feroviar conform Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.*

Prin Hotărârea evocată a fost aprobat și Regulamentul de interoperabilitate a sistemului feroviar.

De asemenea, remarcăm că elaborarea proiectului de ordin este prevăzută la acțiunea 20 din Capitolul 21 „Rețele transeuropene” din Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.829/2023.

Proiectul a fost elaborat în scopul asigurării armonizării și eliminării diferențelor semnificative între reglementările și standardele naționale cu cele ale Uniunii Europene. Lipsa unei armonizări între legislația națională cu cea a Uniunii afectează integritatea și coerența sistemului feroviar, creând în acest mod un mediu concurențial inechitabil care prejudiciază competitivitatea și sustenabilitatea mediului de afaceri în domeniul feroviar din Republica Moldova pe piața Uniunii Europene.

Concomitent, proiectul a fost elaborat în vederea asigurării unei infrastructuri feroviare interoperabilă, ceea ce semnifică conform Codului transportului feroviar nr. 19/2022, o infrastructură feroviară a statului aferentă traficului național și internațional, administrată în concordanță cu cerințele privind accesul liber al întreprinderilor feroviare, care se dezvoltă în conformitate cu normele tehnice de interoperabilitate adoptate pe plan european și transpuse în legislația Republicii Moldova.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Aplicațiile telematice pentru călători reprezintă soluții informatice utilizate în transportul feroviar pentru gestionarea și furnizarea de informații despre călătorii. Acestea facilitează schimbul de date între operatorii feroviari, administratorii de infrastructură și pasageri, contribuind la eficientizarea serviciilor și la creșterea accesibilității acestora. Prin digitalizare, erorile sunt reduse, costurile operaționale sunt optimizate, iar utilizarea biletelor electronice devine mai practică. Totodată, notificările automate privind

întârzierile sporesc siguranța, iar interoperabilitatea între operatori simplifică gestionarea călătoriilor internaționale.

În prezent, legislația națională nu conține reglementări specifice privind aplicațiile telematice în transportul feroviar. Lipsa unui cadru legal clar încetinește implementarea unor soluții digitale standardizate, afectând integrarea serviciilor pe plan național și internațional. De asemenea, absența unor norme precise poate duce la incoerențe în aplicarea tehnologiilor și în protecția datelor utilizatorilor.

Pentru a remedia această situație, a fost necesară transpunerea Regulamentului (UE) nr. 454/2011 al Comisiei din 5 mai 2011 privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „aplicații telematice pentru serviciile de călători” al sistemului feroviar transeuropean. Acest regulament stabilește cerințele și standardele pentru interoperabilitatea sistemelor telematice utilizate în transportul feroviar, reglementând modul în care sunt colectate, procesate și distribuite informațiile despre orare, bilete și rezervări. De asemenea, el asigură compatibilitatea dintre sistemele informatice ale operatorilor și integrarea acestora la nivel european, facilitând un sistem unificat și modernizat de transport feroviar.

Având în vedere obligațiile asumate de Republica Moldova în calitate de stat candidat la Uniunea Europeană, precum și angajamentul de a transpune legislația comunitară conform Acordului de Asociere RM-UE, a fost elaborat proiectul de Ordin privind aprobarea Regulamentului referitor la specificația tehnică de interoperabilitate pentru subsistemul „aplicații telematice pentru serviciile de călători” al sistemului feroviar. Implementarea acestuia va permite modernizarea transportului feroviar printr-un cadru legislativ clar, aliniat la standardele europene.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de act normativ asigură armonizarea cadrului legislativ național cu specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „aplicații telematice pentru serviciile de călători”, stabilită prin Regulamentul (UE) nr. 454/2011.

De asemenea, proiectul definește condițiile necesare pentru implementarea interoperabilității în transportul feroviar, având ca obiectiv dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor destinate pasagerilor, facilitarea accesului la informații și integrarea sistemelor telematice în spațiul feroviar unic european.

Printre principalele obiective urmărite prin transpunerea Regulamentului (UE) nr. 454/2011 în legislația națională se numără:

- crearea unui cadru unificat pentru schimbul de informații între operatorii feroviari, administratorii de infrastructură și pasageri;
- asigurarea accesului rapid și standardizat la informații privind orarele trenurilor, întârzierile și disponibilitatea serviciilor;
- facilitarea emiterii și utilizării biletelor electronice, contribuind la simplificarea procesului de achiziție și verificare a acestora;
- îmbunătățirea interoperabilității sistemelor informatice utilizate în transportul feroviar național și internațional;
- respectarea angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere RM-UE și prin Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023.

Transpunerea acestui regulament introduce o serie de elemente noi în legislația națională, printre care:

- dispoziții privind domeniul de aplicare al sistemelor telematice în transportul feroviar de călători;
- specificații funcționale și tehnice referitoare la colectarea, procesarea și distribuirea informațiilor despre călătorii;
- prevederi legate de interoperabilitatea bazelor de date și a platformelor digitale utilizate pentru vânzarea biletelor și gestionarea rezervărilor;
- standarde pentru schimbul de date între operatorii feroviari, în conformitate cu normele europene privind protecția datelor și securitatea cibernetică;
- reguli privind informarea pasagerilor în timp real despre orare, întârzieri și modificări ale traseelor, prin mijloace digitale accesibile.

Implementarea acestor prevederi va contribui la modernizarea transportului feroviar din Republica Moldova, oferind pasagerilor servicii mai eficiente, transparente și aliniate la standardele europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost examinate, deoarece, în calitate de stat candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană și conform Acordului de Asociere RM-UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a transpune treptat legislația comunitară în cea națională.

Anume acest proiect, prin dispozițiile sale, transpune prevederile Regulamentului (UE) nr. 454/2011 al Comisiei din 5 mai 2011 privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „aplicații telematice pentru serviciile de călători” al sistemului feroviar transeuropean.

Prin urmare, opțiunea alternativă de a nu elabora și promova acest act normativ nu a fost luată în considerare, deoarece amânarea reglementării ar genera întârzieri în implementarea unui cadru standardizat pentru schimbul de date între operatorii feroviari, administratorii de infrastructură și pasageri. De asemenea, lipsa unei reglementări clare ar menține fragmentarea sistemelor telematice utilizate în transportul feroviar, afectând interoperabilitatea, eficiența serviciilor și drepturile pasagerilor. Totodată, neadoptarea acestui act ar împiedica realizarea obiectivelor, precum și integrarea transportului feroviar național în spațiul feroviar unic european.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de act normativ nu generează impact asupra sectorului public. Implementarea acestuia nu influențează funcționarea administrației publice în aplicarea politicilor publice și a cadrului normativ, atât cel în vigoare, cât și cel propus prin acest act. De asemenea, proiectul nu presupune necesitatea unor reforme sau restructurări instituționale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului nu implică alocarea mijloacelor financiare din contul bugetului de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Prezentul act normativ are un impact favorabil asupra sectorului privat, având în vedere că neadoptarea acestuia ar putea conduce la efecte negative asupra performanței transportului feroviar național. Aplicarea prezentelor aplicații telematice va contribui, pe viitor, la reducerea costurilor generate de interacțiunea dintre entitățile feroviare, prin optimizarea schimbului de date și îmbunătățirea eficienței operaționale.

4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Prelucrarea datelor cu caracter personal se va face strict prin asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, conform Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul nu are impact asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul nu determină efecte asupra mediului
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul de ordin conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Potrivit clauzei de armonizare proiectul transpune parțial a Regulamentului (UE) nr. 454/2011 al Comisiei din 5 mai 2011 privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul aplicații telematice pentru serviciile de călători al sistemului feroviar transeuropean (Text cu relevanță pentru SEE), CELEX: 02011R0454, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 123 12 mai 2011, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/775 al Comisiei din 16 mai 2019.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Prezentul proiect respectă prevederile Constituției Republicii Moldova și ale cadrului normativ național în vigoare. În acest moment, cadrul juridic primar aplicabil sectorului feroviar, în special Codul transportului feroviar, conține dispoziții generale privind specificațiile tehnice de interoperabilitate (STI). Acestea stabilesc cerințele esențiale și condițiile necesare pentru asigurarea interoperabilității sistemelor feroviare convenționale, reglementând fiecare subsistem sau componentă a unui subsistem. Totodată, conform pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 725/2024 privind aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar, <i>până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, specificațiile tehnice de interoperabilitate sunt aprobate de către autoritatea centrală de specialitate în domeniul transportului feroviar</i> , în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 privind actele normative. În prezent, reglementările privind specificațiile tehnice de interoperabilitate au un caracter general, însă, odată cu transpunerea Regulamentului (UE) nr. 454/2011 al Comisiei din 5 mai 2011 referitor la specificația tehnică de interoperabilitate aplicabilă subsistemului „aplicații telematice pentru serviciile de călători” al sistemului feroviar transeuropean, va fi adoptat un Ordin al viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale, prin care se va aproba Regulamentul corespunzător pentru acest subsistem. Gradul de compatibilitate dintre prezentul proiect și actul legislativ al Uniunii Europene este detaliat în tabelul de concordanță, elaborat conform Regulamentului privind

armonizarea legislației Republicii Moldova cu cea a Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului a fost plasat și poate fi accesat pe portalul particip.gov.md:

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13787

Totodată, proiectul actului normativ va fi supus consultărilor publice și avizărilor/expertizărilor de către entitățile publice de resort, inclusiv cele implicate în procesul de implementare a proiectului, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Astfel, în cadrul procesului de consultare/avizare, vor fi vizate următoarele instituții:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Agenția Feroviară;
- Î.S. “Calea Ferată din Moldova”;
- Centrul de Armonizare a Legislației.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „aplicații telematice pentru serviciile de călători” al sistemului feroviar, definitivat în urma procesului de avizare, va fi supus expertizei juridice conform prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Expertizarea proiectului va fi efectuată de către Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul respectă prevederile Constituției Republicii Moldova, tratatele internaționale în vigoare și angajamentele asumate de statul nostru la nivel regional și internațional, fiind, totodată, aliniat legislației Uniunii Europene. Implementarea acestuia nu implică modificarea cadrului normativ existent, adoptarea unor noi acte legislative sau elaborarea unor planuri de acțiune suplimentare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru a asigura conformitatea cu prevederile actului normativ, întreprinderile feroviare au obligația de a implementa un sistem de management al siguranței și de a respecta cerințele stabilite prin specificațiile tehnice de interoperabilitate, normele de siguranță și alte reglementări aplicabile. Aceste măsuri sunt esențiale pentru gestionarea riscurilor și desfășurarea în condiții de siguranță a operațiunilor de transport feroviar.

Secretar general

Angela ȚURCANU